ZAJÍMAVĚJŠÍ FAUNISTICKÉ NÁLEZY LEPIDOPTER Z ČSSR

INTERESSANTERE FAUNISTISCHE FUNDE DER LEPIDOPTEREN AUS DER ČSSR (LEPIDOPTERA)

Zdeněk Laštůvka

V příspěvku navazujícím na dřívější zprávy (Laštůvka a Laštůvka 1977, Laštůvka, Laštůvka a Bělín 1982)i práce dalších autorů jsou shrnuta faunistická pozorování některých druhů motýlů na našem území v posledních letech. Jsou uvedeny buď druhy řídce se vyskytující, nedostatečně doložené literárními údaji i dokladovým materiálem nebo ty, které jsou sice všeobecně rozšířené, ale v důsledku svých malých rozměrů, skrytého způsobu života apod. jsou lepidopterology opomíjeny. Vesměs, až na několik výjimek, se jedná o zástupce čeledí Noctuidae, a Geometridae, kteří byli uloveni na ultrafialové světlo.

Chamaesphecia tenthrendiniformis (Den. et Schiff.) - Mor.: Milovice 16.6.1974, Mikulov 26.5.1979, Prostějov 30.5.1983, 4.6.1983, Čelechovice XI.1982, housenky v kořenech Tithymalus esula, 4.6.1983; Slov.: V. Leváre 27.4.1974, 10.5.1974, Štúrovo 5.6.1976. Dosud nerozlišována od Ch. empiformis (Esp.), oproti které dochází k maximálnímu výskytu dospělců o 14 dní až měsíc dříve, u nás nejčastěji na přelomu května a června. Výskyt je často masový. Údaje ve zprávě Laštůvky (1982:133) se vztahují až na zde znovu uvedené k Ch. empiformis.

Synansphecia affinis (Stgr.) - Slov.: Jablonov n. Turnou 23.6. 1983 1 o. Po delší době opět potvrzení druhu na našem území. V oblasti Jihoslovenského krasu je jeho výskyt možný na řadě lokalit, ale pro svoji značnou nenápadnost a zřejmě i nízkou abundanci uniká pozornosti.

Synanthedon schwarzi (Kr. et Pov.) - Slov.: Háj 24.7.1982, 16.7. 1983, Remetské Hámre 18.-20.7.1983, více ex. Nová pro Slovensko, první nálezy od popsání druhu.

S. spuleri (Fuchs) - Slov.: Plášťovce 3.1981, 10.1983, Čachtice 9., 10.1983, Trenčianské Teplice 11.1983, housenky v nádorech na Juniperus.

Aplasta ononaria (Fssl.) - Slov.: Jovsa 3.8.1981, hojná imaga v porostu Ononis spinosa na pastvinách kolem Zemplínské šíravy.

Scopula corrivalaria (Kretch.) - Slov.: Štúrovo-Hegyfarok 21.9. 1981 1 ex. Nález do určité míry vymykající se ekologickým požadavkům druhu (bažinaté biotopy), navíc je poměrně pozdní a ukazuje na možnou druhou generaci. Přesto doplňuje zatím skromné údaje o výskytu na našem území (Krampl, Marek a Novák 1980).

S. nemoraria (Hb.) - Mor.: Němčičky 1.6.1981 1 ex.

S. umbellaria (Hb.) - Mor.: Milovice 27.5.1972, Němčičky 1.6.1981, Slov.: Tr. Teplice 22.5.1981, po několika jedincích. Nápadný, přesto ve faunistických zprávách zřídka zastoupený druh (viz též Elsner a Elsnerová 1979).

Idaea eburnata (Wck.) - Mor.: Sedlec u Mikulova 20.5.1979 1 ex. Nálezy na našem území jsou zcela ojedinělé.

I. politata (Hb.) - Slov.: Mochovce 7.7.1979, Gbelce 20.7.1982, Čenkov 12.7.1983, více ex. V oblasti jižního Slovenska se vyskytuje pravidelně na řadě lokalit.

I. subsericeata (Haw.) - Slov.: Gbelce 20.7.1982, Čenkov 26.7. 1982, více ex. Méně nápadný druh unikající pozornosti lepidopterologů.

I. sylvestraria (Hb.) - Slov.: Závod 17.8.1981, 1.6.1981, Malý Kamenec 1.8.1981 po 1 ex. Ze Slovenska existují vesměs starší údaje (Hrubý 1964).

Ortholitha mucronata (Scop.) - Boh.: Nepomuk 27.5.1977 1 ♂, 1 ♀, Mor.: Brno-Hády 28.5.1973 1 ♀.

O. plumbaria (F.) - Mor.: Brno-Hády 12.6.1973, Biskoupky 16.6. 1972, Slov.: Kamenica n. H. 10.5.1976, Kiarov 8.6.1981, Závod 5.6.1981, 17.8.1981, 28.8.1981 (II. gen.), Hont. Nemce 1.9.1981 (II. gen.). Konkrétní nálezy habituelně nerozlišitelných druhů.

Thera cognata (Thnbg.) - Slov.: Žiar 5.8.1981 1 ex.

Coenotephria nebulata (Tr.) - Slov.: Bílé Karpaty-Vršatec 10.6. 1972 1 ex., Zuberec 11.6.1981 1 ex.

Perizoma affinnitata (Stph.) - Slov.: Nízké Tatry-Motyčky 9.6. 1981 více ex. U všech tří předcházejících druhů existuje poměrně málo údajů o výskytu z poslední doby.

P. obsoletaria (H.-S.) - Slov.: Sl. raj, V. Biela Voda 4.8.1981 4 ex. V nedávné době zjištěna na Oravici (Elsner a Elsnerová 1979).

Rheumaptera subhastata (Nolck.) - Mor.: Jeseník-Domašov 20.6.1978 1 ex. Přes větší počet literárních údajů jsou v dnešní době nálezy řídké.

Discoloxia blomeri (Curt.) - Slov.: Tr. Teplice 22.5.1981, 11.6. 1983, Háj 24.7.1982, Rem. Hámre 17.7.1983, vesměs po 1-2 ex. V posledních letech je tento druh nalézán častěji (Gottwald a Janovský 1978, Elsner a Elsnerová 1979, Laštůvka, Laštůvka a Bělín 1982), což do značné míry souvisí s vyhledáváním dříve opomíjených biotopů a s rozvojem sběru na UV světlo.

V případě rodu Eupithecia jsou vzhledem k nedostatku faunistických údajů uvedeny i běžnější druhy.

E. actaeata Wald. - Slov.: Sl. raj, Vel. Biela Voda 4.8.1981 1 ex.

E. egenaria (H.-S.) - Mor.: Němčičky 1.6.1981 2 ex. Nálezy na Moravě jsou v posledních letech častější (Elsner a Elsnerová 1979, Titz 1983).

E. ericeata Rmbr. - Slov.: Gbelce 17.9.1982 1 ex. V blízkém okolí lokality se nevyskytuje jalovec (Juniperus).

E. exiguata (Hb.) - Mor.: Horní Lideč 5.6.1977, Jeseník-Domašov 20.6.1978, Velké Dářko 8.6.1982, Slov.: Tr. Teplice 22.5.1981. Vesměs více jedinců.

E. extraversaria (H.-S.) - Slov.: Pezinok 20.7.1974, Mochovce 12.7.1978, Drienovec 23.7.1982, po 1 ex.

E. haworthiata (Stt.) - Mor.: H. Lideč 5.6.1977, Němčičky 1.6. 1981, Slov.: Tr. Teplice 22.5.1981, Kiarov 8.6.1981 hojná.

E. indigata (Hb.) - Slov.: Tr. Teplice 22.5.1981 5 ex.

E. intricata (Zett.) - Mor.: Horní Lideč 5.6.1977, Slov.: Zuberec 1.6.1981 po 1 ex.

E. millefoliata Rössler - Boh.: Nepomuk 10.8.1976, Slov.: Závod 13.7.1978, Gbelce 20.7.1982, N. Vieska 22.7.1982, Šiatoroš 14.7.1979, Kiarov 13.7.1979, Hor. Plachtince 12.7.1979, Drienovec 23.7.1982, Vihorlat-Klokočov 30.7.1974, po více ex.

E. nanata (Hb.) - Slov.: Suchá Hora 12.6.1981 2 ex.

E. orphnata Boh. - Mor.: Milovice 18.6.1977, Popice u Zn. 26.6. 1979, Němčičky 1.6.1981, Slov.: Kiarov 8.6.1981, Mochovce 7.7.1979, Gbelce 20.7.1982, Háj 24.7.1982, více ex.

E. pyreneata Mab. - Slov.: Sl. raj-Sokol 25.7.1976 1 ex., Stratená, Vernár, Tr. Teplice 1982, housenky.

E. selinata H.-S. - Mor.: Klentnice 9.8.1981, Rokytná 26.8.1981, Slov.: Dlhá Ves 5.8.1973, Kiarov 8.6.1981, Nová Vieska 22.7.1982, Gbelce 29.7.1981, Vihorlat-Klokočov 3.8.1981, Malý Kamenec 1.8.1981, po 1-2 ex.

E. silenicolata Mab. - Slov.: Štúrovo-okolí 5.-8.7.1978 1 ex. Po nalezení druhu Hrubým v Mlyňanech (Krampl a Marek 1977) druhý nález z našeho území.

E. subumbrata (Den. et Schiff.) - Mor.: Němčičky 1.6.1981, Slov.: Kežmarok 15.6.1977, po 1 ex.

E. trisignaria H.-S. - Slov.: Tr. Teplice 25.7.1981, Háj 31.7. 1981, 24.7.1982, Drienovec 23.7.1982, po 1-2 ex.

E. virgaureata Doubl. - Boh.: Nepomuk 15.5.1976, Mor.: Klentnice 19.8.1973, Kobylí 8.5.1979, Slov.: Mochovce 2.5.1981, Gbelce 17.4.1982, 29.7.1981, Vihorlat-Klokočov 3.8.1981, Háj 31.7.1981, po 1 ex.

Horisme aemulata (Hb.) - Slov.: V. Fatra-Malino 25.7.1979 1 ex., Dr. Chládek lgt.

H. laurinata Schaw. - Slov.: Trenč. Teplice 22.5.1981 hojná, 11.6.1983 1 ex.

Gnophos dumetata Tr. - Slov.: Gbelce 31.8.1981 1 ex.

Pychycnemia hippocastanaria (Hb.) - Slov.: Čenkov 16.7.1978 1 ex. Ze Slovenska chybí nálezy z poslední doby.

Lithina chlorosata (Sc.) - Slov.: Trenč. Teplice 22.5.1981, na více místech v porostech Pteridium aquilinum, hojná.

Chersotis fimbriola (Esp.) - Slov.: Drienovec 23.7.1982 1 ex., nález potvrzující výskyt v celé oblasti Jihoslov. krasu (Starý a Marek 1966); Mochovce 12.7.1978, 18.7.1979 více ex., první nález z našeho území mimo území Jihoslov. krasu.

Mamestra splendens (Hb.) - Slov.: Kiarov 13.7.1979 1 ex., Gbelce 31.8.1981 1 ex., Jabloňov n. T. 15.7.1983, Nová Vieska 3.6.1981 4 ex. Další nálezy z poslední doby uvádějí Elsner a Titz (1976) a Elsner a Elsnerová (1979).

Hadena irregularis (Hufn.) - Slov.: Malý Kamenec 1.8.1981 1 ex.

Cucullia dracunculi (Hb.) - Slov.: Gbelce 29.7.1981 6 ex. Další

údaj potvrzující výskyt na našem území (viz též Laštůvka, Laštůvka a Bělín 1982).

C. xeranthemi Bsd. - Slov.: Gbelce 29.7.1981 5 ex. Z našeho území již existuje více nálezů (Králíček 1977, Krampl, Marek a Novák 1980, Laštůvka, Laštůvka a Bělín 1982).

Episema tersa (Den. et Schiff.) - Slov.: Štúrovo 21.9.1981 1 ex., Kamenica n. H. 19.9.1982 5 ex., Medovarce 20.9.1982 2 ex.

Aporophyla lutulenta (Den. et Schiff.) - Mor.: Mikulov 16.9.1978, 25.9.1978, Ratíškovice 24.9.1978, Slov.: Mochovce 30.9.1978, Štúrovo 21.9.1981, Medovarce 6.10.1983, vesměs více ex.

Polymixis gemmea (Tr.) - Mor.: V. Dářko 23.9.1978 1 ex.

Conistra veronicae (Hb.) - Slov.: Mužla 14.3.1979 1 ex., Chlaba 15.3.1979 5 ex., Medovarce 1.4.1983 1 ex.

Apamea pabulatricula (Brahm) - Mor.: Valtice 15.7.1981 1 ex., 25.7.1981 2 ex., Slov.: Gbelce 20.7.1982 1 ex.

A. sublustris (Esp.) - Mor.: Popice u Zn. 26.6.1979, Slov.: Sl. raj-Sokol 15.7.1979, Štúrovo 12.7.1978, Háj 31.7.1981 po 1-2 ex.

Amphipyra berbera Rungs - Mor.: Kobylí 6.9.1981, Dolní Loučky 7.9.1978, Slov.: Rem. Hámre 2.8.1981, Gbelce 29.7.1981, Medovarce 6.10.1983 po 1 ex.

Eromobia ochroleuca (Den. et Schiff.) - Slov.: Ipelské Úlany 11.7.1979 1 ex.

Hydraecia petasitis (Doubl.) - Slov.: Tr. Teplice 1.9.1980 1 ex.

Enargia abluta (Hb.) - Slov.: Čenkov 16.7.1978 1 ex. Jediný ověřený nález ze Slovenska uvádí Jasič (1976).

Calpe thalictri (Bkh.) - Slov.: Gbelce 20.7.1982, 29.7.1981, Háj 24.7.1982, Mužla 26.7.1982 po 1-3 ex.

Ocnogyna parasita (Hb.) - Slov.: Ipelské Úlany 1982 1♀ ex. 1., housenka 8.6.1981.

Cletis maculosa (Gern.) - Slov.: Kiarov 13.7.1979 1 ex., Malý Kamenec 1.8.1981 24 ex.

Libythea celtis (Fssl.) - Slov.: Čenkov 16.7.1979 1 ex., 20.7. 1982 1 ex.

Zusammenfassung

Im Beitrag sind interessante Beobachtungen der Lepidopteren aus dem Gebiete der Tschechoslowakei zusammengefasst. Faunistisch bedeutsame sind besondere Funde von Chamaesphecia tenthrediniformis (D. et Sch.), Synanthedon schwarzi (Kr. et Pov.), S. spuleri (Fuchs), Idaea eburnata (Wck.), Eupithecia silenicolata Mab., Horisme laurinata Schaw., Enargia abluta usw.

Literatura

Elsner, V., Elsnerová, M., 1979.: Příspěvek k faunistice Lepidopter Moravy a Slovenska. Zprávy Čs. spol. ent. při ČSAV, 15:91-96.

Elsner, V., Titz, A., 1976: Příspěvek k poznání fauny můrovitých Slovenska a Moravy (Lep., Noctuidae). Zprávy Čs. spol. ent. při ČSAV, 12:77-83.

Gottwald, A., Janovský, M., 1978: Pozoruhodné nálezy Lepidopter pro ČSSR. Zprávy Čs. spol. ent. při ČSAV, 14:119-123.

Hrubý, K., 1965: Prodromus Lepidopter Slovenska. VSAV, Bratislava.

Jasič, J., 1976: Faunistic records from Czechoslovakia. Acta entom. bohemoslov., 73:206.

Králíček, M., 1977: Několik faunisticky významných nálezů Lepidopter z území Slovenska. Biológia, 32:147-157.

Krampl, F., Marek J., 1977: Neue und bedeutende Funde der Eupithecia-Arten in der Tschechoslowakei (Lepidoptera, Geometridae). Acta ent. bohemoslov., 74:103-114.

Krampl, F., Marek, J., Novák, Z., 1980: Beitrag zur Lepidopterenfaunistik der Tschechoslowakei. Acta faun. ent. Mus. Nat. Pragae, 16:89-105.

Laštůvka, Z., Laštůvka, A., 1977: Nálezy několika zajímavých druhů Lepidopter na území Moravy a Slovenska (Lepidoptera). Zprávy Čs. spol. ent. při ČSAV, 13:43-45.

Laštůvka, Z., Laštůvka, A., Bělín, V., 1982: Zajímavé nálezy motýlů z území Československa (Lepidoptera). Zprávy Čs. spol. ent. při ČSAV, 18:121-128.

Laštůvka, Z., 1982: Příspěvek k faunistice nesytek Československa (Lepidoptera, Sesiidae). Zprávy Čs. spol. ent. při ČSAV, 18:129-135.

Starý, J., Marek, J., 1966: Příspěvek k faunistice můrovitých Československa (Lepidoptera, Noctuidae). Zprávy Čs. spol. ent. při ČSAV, 2:77-92.

Titz, A., 1983: Příspěvek k poznání fauny píďalek z rodů Eupithecia, Gymnoscelis, Chloroclystis a Anticollix na území Československa (Lepidoptera - Geometridae). Zprávy Čs. spol. ent. při ČSAV, 19: 45-55.

Adresa autora (Anschrift des Autors):

RNDr. Zdeněk Laštůvka, Šumavská 30, 602 00 Brno